

WINGS AND LINKS

Interdisciplinair onderzoek naar gebeeldhouwde retabels met beschilderde luiken

DUUR
15/12/2015 - 15/03/2018

BUDGET
148 900 €

PROJECT BESCHRIJVING

Het pionierproject Wings & Links, uitgevoerd door het Studiecentrum Vlaamse Primitieven van het Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium (KIK), is gewijd aan de complementaire studie van laatmiddeleeuwse samengestelde retabels. Vanuit dit zeer ruime kader wordt het onderzoek toegespitst op ensembles met beeldhouwwerk dat foutief werd toegeschreven aan Robert Moreau, een Parijs beeldhouwer actief in Antwerpen tussen 1532 en 1540, en met schilderijen toegekend aan de omgeving van Pieter Coecke van Aelst. Het doel is om een specifieke vraagstelling te ontwikkelen voor de stad Antwerpen, waar de arbeidsorganisatie tussen de ambachten verschilde van andere productiecentra. Onder meer de volgende werken zullen grondig worden bestudeerd: de retabels van Oplinter en Herbais-sous-Piétrain (Brussel, KMKG, inv. 3196 en 4009), Oplitter (Sint-Trudokerk), Baume-les-Messieurs (Sint-Pieterskerk), Edingen (Sint-Nicolaaskerk), Pont-à-Mousson (Sint-Laurenskerk), Wattignies (Sint-Lambertuskerk), Philadelphia (Philadelphia Museum of Art, inv. 1945-25-117, a-s) en Roubaix (Sint-Martinuskerk), en in mindere mate die van Schoonbroek (Sint-Jobkerk), Turijn (Museo civico d'Arte antica, Palazzo Madama, inv. 1776/L), Oxburgh Hall (kasteel), Ringsaker (parochiekerk) en Telde (Sint-Jan-de-Doperkerk).

WINGS & LINKS

Het uitgangspunt van de studie is om de retabels te benaderen als complementaire ensembles oftewel Gesamtkunstwerke. Deze benadering leidt tot een beter begrip van de genese van de retabels en laat toe om hun toeschrijving te verfijnen en hun artistieke creatie beter te contextualiseren. Dit onderzoek van laatmiddeleeuwse samengestelde Antwerpse retabels combineert materiaaltechnisch met iconografisch en stijlonderzoek..

Verschillende essentiële thema's worden uitgelicht: de organisatie en de arbeidsverdeling in het atelier, de samenwerking tussen schrijnwerker, beeldhouwer en schilder en/of polychromeur, de notie van de productie van gestandaardiseerde of stereotiepe werken, de stijlvergelijking van geschilderde en gesculpteerde elementen en de notie van 'kunstenaar-ondernemer'... Hoewel het geselecteerde corpus van retabels wat betreft hun kast, compositie en iconografie typologisch zeer gelijkaardig is, wijst de stijl van de schilderijen en beeldhouwwerken naar verschillende meesters of ateliers die in dezelfde trant werkten. Dit geeft aanleiding tot een herbeschouwing van het fenomeen van standaardisatie in de zin van ateliers die zich bedienden van dezelfde modellen.

WINGS AND LINKS

Voor dit project werd een benadering gekozen die zich voornamelijk richt op kunstgeschiedenis en wordt aangevuld door documentatie afkomstig van wetenschappelijke beeldvorming (macrofotografie, infrarood reflectografie, radiografie). De verschillende departementen van het KIK leveren elk een bijdrage aan dit project: de ateliers polychrome houtsculptuur (E. Mercier) en schilderkunst (L. Depuydt), de cel preventieve conservatie (M. Debulpaep) en de cel beeldvorming (C. Currie). Documentatie afkomstig uit studie- en restauratiedossiers van het KIK vormt de basis van het onderzoek, aangevuld met nieuwe informatie van zendingen in situ.

De resultaten van dit project zullen worden voorgesteld in de vorm van een boek, een artikel of een lezing op een colloquium. De modaliteiten om de studie te valoriseren zullen nog worden gedefinieerd in functie van de eindconclusies. De resulterende inventaris van retabels zal bovendien online worden ontsloten op de website van het KIK die fungeert als portaal voor een hele reeks databanken (<http://balat.kikirpa.be/tools.php?lang=nl-NL>).

CONTACT INFORMATIE

Coördinator

Valentine HENDERIKS

Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium (KIK)
Studiecentrum Vlaamse Primitieven
valentine.henderiks@kikirpa.be

Elisabeth VAN EYCK

Studiecentrum Vlaamse Primitieven (KIK)
elisabeth.vaneyck@kikirpa.be

Bart FRANSEN

Studiecentrum Vlaamse Primitieven (KIK)
bart.fransen@kikirpa.be

Emmanuelle MERCIER

Atelier polychrome houtsculptuur (KIK)
emmanuelle.mercier@kikirpa.be

Christina CURRIE

Cel beeldvorming (KIK)
christina.currie@kikirpa.be

Marjolijn DEBULPAEP

Cel preventieve conservatie (KIK)
marjolijn.debulpaep@kikirpa.be

Pierre-Yves KAIRIS

Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium (KIK)
pierre-yves.kairis@kikirpa.be

LINKS

<http://xv.kikirpa.be/1/projets/>